

KALLIOMAALAUKSET

Tarvikkeet: ruskeaa kartonkia kallioksi, punaista ja ruskeaa maalia, muutama sivellin, tusseja, vahakangas, kuvia kalliomaalauksista

Jutellaan kalliomaalauksista

- ”Kalliomaalaukset ovat kiven pinnalle väriaineella maalattuja kuvia. Väriaineena on tavallisesti käytetty punamultaa, johon on sekoitettu sideaineeksi verta, virtsaa, rasvaa, munanvalkuaista tai muita väripinnan pysyvyyttä lisääviä aineita. Yleensä kuviot on maalattu kallion pintaan sormenpäillä. Kalliomaalauksia on löytynyt enimmäkseen jyrkiltä kallioseinämiltä, jotka ovat usein hieman kaltevia siten, että varsinainen kuvapinta on jäänyt kallionkielekkeen suojaan.” (Suomen lasten taidehistoria, s. 16.)
- Punamulta: ”Jo esihistoriallisella ajalla punaväriä on saatu hematiitti-nimisestä rautamalmista, jota esiintyy multamaisena lähinnä Lapissa ja Oulun seudulla sekä Karjalan kannaksella. Huuhtelemalla, kuivattamalla ja kuumentamalla voidaan kellertäväkin rautapitoinen savi muuttaa voimakkaan punaiseksi. Ennen käyttöä punamulta on jauhettava hienoksi, jotta se sekoittuu sideaineeseen.” (Suomen lasten taidehistoria, s. 18.)
- Katsotaan kuvia erilaisista suomalaisista kalliomaalauksista

Tehtävä

- Tehdään omia kalliomaalauksia maalamalla sormin punaisella maalilla ruskealle kartongille.

KUVAKIRJOITUS

Tarvikkeet: tussit, paperi, tarinanopat

Esimerkki nuolenpääkirjoituksesta

Miten kuvista tuli kirjaimia?

- ”Jo esihistoriallisissa kalliomaalauksissa ja -piirroksissa merkittiin muistiin tarinoita ja tietoja kuvien avulla. Kuvan avulla kertomisesta kehittyi vähitellen kuvakirjoitus ja lopulta sanoja, tavuja tai äänneitä kuvaavat kirjoitusmerkit.” (Suomen lasten taidehistoria, s.41.)
- ”Ennen kirjoitettua sanaa on ollut monenlaisia muita merkkikieliä, kuten kallioihin hakattuja merkkejä ja kuvaesityksiä, tai nahkaan, kankaaseen, metalleihin ja puuhun tehtyjä tai kaiverrettuja merkintöjä. Vanhimmat ihmisen tekemät piirrokset, kalliokaiverukset ja symbolit ovat noin 40-50 000 vuotta vanhoja. Merkit on löydetty Australiasta ja niiden arvellaan liittyvän pääasiassa rituaaleihin ja ennustuksiin.” (Savitauluista laseriin, s. 9.)
- ”Ensimmäiset kuvakirjoitukset on löydetty Mesopotamiasta yli 5000 vuotta sitten. Ne olivat savitauluun piirrettyjä kuitteja, joihin oli merkitty veronmaksuksi tai lahjoiksi annettujen tavaroiden kuvia, kuten lampaita, viljaruukkuja, öljyastioita ja aseita. Vähitellen kuvat yksinkertaistuivat. Koska ne piirrettiin pehmeille savitauluille kolmion muotoisilla piirustuspuikoilla, jälki muistutti nuolenpäitä. Nuolenpääkirjoitus syntyi sumerin kieltä varten, mutta levisi myös muihin kieliin. Egyptissä siitä kehittyivät hieroglyfit, joiden avulla merkittiin sekä sanoja, tavuja että yksittäisiä konsonantteja. Hieroglyfit kaiverrettiin kiveen tai piirrettiin musteella papyruskaislasta tehdylle arkille.” (Suomen lasten taidehistoria, s. 41.)

Tehtävä

- Katso kuvia vanhoista kuvakirjoituksista
- Millaisen viestin lähettäisit tulevaisuuden tutkijoille?
- Piirrä viesti kuvakirjoituksella, jonka olet itse keksinyt. Yksi kuva tarkoittaa yhtä sanaa. Kirjoita viesti auki alapuolelle
- Voit käyttää apuna tarinanoppia

Kuvakirjoituksia ovat esim. hieroglyfit, nuolenpääkirjoitus ja emoji.

SUOMEN
KIRJAINSTITUUTTI